

Laura Lahtinen

Uusin Nuorisobarometri näyttää, että nuorten tulevaisuudenusko on tippunut matalammalle kuin koskaan. Myös heidän elämänlaatunsa on heikentynyt. Nuorilla on paljon huolia niin henkilökohtaisista kuin yhteiskunnallisistakin asioista. Mitä haasteita nuorilla on tällä hetkellä, nuorisotutkija Susanna Ågren?

Susanna Ågren

Puhutaan haasteista, niin puhutaan mieluummin vaikka näistä just nimenomaan yhteiskunnallisista paineista. Että mitä me ollaan tavattu nuoria meidän Under Pressure -tutkimuksessa, niin nuoret on puhunut, että nää tulee niinku monelta suunnalta tällaisia yhteiskunnallisia paineita, mitkä kerrostuu toisiinsa.

Nuoret kokee, että esimerkiksi just työllisyydessä tai koulutuksessa tai muussa vaaditaan tosi paljon ja semmoista suorittamiskulttuuria, mikä ei ehkä kohtaa sitä, että mitä todellisia mahdollisuuksia heillä on, niin ne kaikki tulee semmoisesta kapeasta normista, mitä sun pitää olla. Ja tämän päälle toisaalta on sitten sellaisen tältä sukupolvien välisten tavallaan ristiriitojen päälle rakentuu myös se, että miten nuoret kokee, että esimerkiksi hyvinvointivaltio on rapautumassa, hyvinvointivaltio ei pysty vastaan niin kuin, ei ole tunnetta, että joku ottaa susta kopin, jos sulle tapahtuu jotain.

Ei ole turvaverkkoa, joka pompsauttaa takaisin. Ja sit me ollaan puhuttu myös tällaisesta turvallisuudesta, että nuorille se on enemmänkin kysymys tällaisesta inhimillisessä turvallisuudesta, jossa sä koet, että sulla on myös mahdollisuuksia tavallaan ajatella elämää eteenpäin sellaisessa tilanteessa, missä meidän yhteiskunnassa on kuitenkin aika monia kriisejä.

Meillä on ilmastokriisi, meillä on geopolittisesti aika jännitteinen tilanne. Ja nuorisobarometrissa just oli, että asenteet ja arvot on eriytymässä, niin kaikki tämä luo semmoisen kerrostuneisuuden, semmoisen kudelman, minkä keskellä nykynuoret, mä ajattelen, joutuu ihan eri tavalla neuvottelemaan siitä, että kuka mä oon ja miten mä sovin niihin aikuisyhteiskunnan odotuksiin.

Laura Lahtinen

Millä keinoilla nuoret pyrkivät selviämään näistä haasteista ja paineista?

Susanna Ågren

Nuorisotutkijana sanon, että nuoret ei ole missään nimessä passiivisia, että eihän meidän pidä nähdä, että nuoret olisi täysin näiden kehityskulkujen ja tällaisten uhreja, vaan että he nimenomaan myös neuvottelee ja haastaa ja tämmöistä keskustelua.

Että ja tavallaan sitten se, että kun nuoret elää tämmöisessä epävarmuudessa, niin kyllähän sä joudut rakentaa semmoisia strategioita, mutta nuoret sanoo, että tän ei pitäisi olla meidän vastuulla, vaan tän pitäisi olla aikuisyhteiskunnan vastuulla ratkoa niitä ongelmia.

Esimerkiksi otetaan, että yksilöä vastuutetaan siitä, että sun pitää nyt keksiä miten sä pärjää toimeentuloa tai haet maan töitä tehokkaasti ja niin poispäin. Kyllä sitä työtä tulee, kun samaan aikaan meidän järjestelmä on semmoisia, että nuorten on hirveän vaikea esimerkiksi niitä ensimmäisiä työpaikkoja saada. tai sitten se, että opintotuesta on leikattu asumistuesta ja muusta on, niin sitten ne ei ole semmoisia asioita, mitä nuoret pystyy itse ratkomaan.

Miten nuoret reagoi tähän myös, niin meidän tutkimuksessa on ollut tämmöistä solidaarista luokkapuhetta, että me ehkä ajatellaan se silleen, että nuoret tunnistaa, että siinä vaikka ne poliittiset näkökulmat tai muut voi olla erilaisia, mutta nuoret tuntuu kollektiivisesti tunnistavan sen, että tässä yhteiskunnassa on nyt joku semmoinen jännite, että meidän aikuisyhteiskunta ei ymmärrä sitä, millaisia mahdollisuuksia nuorilla on esimerkiksi suunnitella elämäänsä saada turvaa sitä perusturvaa elämäänsä. Ajatella, että aikuisyhteiskunta tekee jotain ilmastokriisille tai ei rapauta nuorilta sitä niinku pohjaa sille luottamukselle, että he pystyy luottaa yhteiskuntaan. He pystyy luottaa maailmaan, he pystyy luottaa siihen, että he pärjää.

Niin sitten se, että tästä tulee niinku myös semmoista yhteiskunnallista vaikuttamista, mikä liittyy myös siihen, että me ajatellaan, että nuoret olisi poliittisesti ei kiinnostuneita, jos ei äänestetä niin, mutta nuorethan on paljon poliittisempia ja poliittisesti kiinnostuneempia kuin koskaan. Se kyse on siinä, että miten aikuisyhteiskunta kuulee nämä nuorten tavat tuoda esiin näitä epäkohtia ja tavallaan haastaa sitä, että kenelle sitä nyky-yhteiskuntaa rakennetaan ja otetaanko me huomioon sellaisia isoja kysymyksiä, mitkä taas haastaa nuorten elämää.

Laura Lahtinen

Tukeeko yhteiskunta tällä hetkellä nuoria tarpeeksi ja millä tavoilla yhteiskunnan tulisi tukea nuoria, nuorisotutkija Susanna Ågren?

Susanna Ågren

Meidän tutkimuksen kohdalla niin ei kyllä yhteiskunta kovin hyvin tue. Nythän on puhuttu pitkään niinku nuorten mielenterveyden haasteista, mutta se miten aikuisyhteiskunta puuttuu, niin nehän puuttuu hyvin niinku nuoria kontrolloivalla ja syyllistävällä tavalla.

Esimerkiksi tosi helposti syyllistetään sosiaalista mediaa. Me eri tavalla niinku vastuutetaan ja kontrolloidaan nuoria ja yritetään saada aikuiskeskeisesti hallintaan tää huoli. Mutta sen sijaan, että me kysyttäisiin, puhuttaisiin oikeasti niistä kysymyksistä, mitä aikuisyhteiskunnassa on tehty, jotka on rapauttanut sitä nuorten tulevaisuususkoa.

Miten me resursoidaan nuorten toimeentuloa? Miten me mahdollistetaan, että jos nuorten työllistyminen on hankalaa, niin miten me mahdollistetaan se, että nuoret tulee toimeen, vaikka he ei saa ensimmäisiä työpaikkoja, että he pystyy itsenäistymään, että he pystyy suunnittelemaan elämänsä pidemmälle, että nämä on kaikki sellaisia aikuisyhteiskunnan tekemiä arvoratkaisuja.

Mutta meidän on helpompi etsiä niistä helpoista ja nopeista, mikä liittyy esimerkiksi somen kieltämiseen, mikä tuo meille ehkä aikuisyhteiskuntana semmoisen olon, että me ollaan tehty jotain, mutta todellisuudessa niitä isompia kysymyksiä, mitä nuoret taas peräänkuuluttaa, että ratkaistaanko näitä, niin niille ei sitten tavallaan, ne on niin paljon isompia järjestelmällisiä kysymyksiä, niin niihin ei puututa.

Laura Lahtinen

Minkä ohjeen antaisit itse nuorille tässä tilanteessa toimimiseen?

Susanna Ågren

No mä itse asiassa ajattelisin, että mä en niinku niinkään kannustaisi nuoria muuttumaan, tai en koe että mä nuorisotutkijana voin niinku ohjeistaa ja niinku kertoa nuorille, että mitä heidän pitäisi tehdä.

Mutta ehkä mä voisin niinku sanoa sen, että että nuorisotutkimuksessa tai nuorisotutkijana halutaan kuitenkin niinku olla nuorten rinnalla siinä, että nää on kuitenkin semmoisia asioita mitä pitää nostaa keskusteluun ja mitä pitää tuoda esille.

Ja mä näkisin, että nuorilla on myös paljon semmoista niin kuin kollektiivista myös voimaa vaatia tällaisia muutoksia. Että esimerkiksi mä näen niin kuin se oppilaitosvaltaukset, niin ne oli hirveän hyvä esimerkki siitä, että vaikka tuntuu, että niihin ei ehkä poliittisesti tartuttu niin kuin olisi pitänyt, koska nuorten poliittiseen osallistumiseen ja muuhun, niin tunnutaan, että siellä suhtaudutaan aina, että

halutaan, että nuoret vaikuttaa, mutta sitten kuitenkin vähän alennetaan, vähän vähätellään kuitenkin sitä.

Mutta samaan aikaan se kuitenkin nostaa keskusteluun niitä asioita. Ei meidän tarvitse ajatella, että yhteiskunta olisi staattinen ja se ei voisi muuttua. Sitä voi myös vaatia ja demokratiaankin pitää luottaa ja demokratian kautta voi vaikuttaa ja muuttaa niitä järjestelmiä, mutta samaan aikaan se vaatii kyllä myös aikuisyhteiskunnalta sitä, että nää otetaan vakavasti.

Kyllä mä näen, että siinä, että miten nuoret katsoo ja kokee sen yhteiskunnan, niin heillä on erilainen kokemus siitä, että miten meidän niinku miten tässä ajassa yhteiskunta toimii, miten nää? Institutionaaliset aikuisyhteiskunnan tekemät ratkaisut. Miten ne toimii tässä ajassa ja miten niitä pitäisi tehdä uudelleen?

Mikä se ohje on? Vallankumous ja kapina. *Naurua*

Miesääni

Tämä on Radio moreeni.